

MVŠO

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

DRUŽSTVO

Osnova přednášky

- **Družstvo**
 - Podmínky existence
 - Založení a vznik
 - Orgány

Družstvo

- Část první, Hlava VI, Díl 1, § 552-726 ZOK
- **Družstvo je společenství neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem podnikání (§ 552/1 ZOK)**

Družstvo

- **Bytové** (§ 727-757 ZOK)
- **Sociální** (§ 758-773 ZOK)
- **Úvěrové / spořitelní** (zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech)

Družstvo

- právnická osoba
- může být založeno za účelem materiálním i ideálním
- členem orgánu družstva mohou být pouze členové družstva
- nevyhotovuje se společenská smlouva -> pro založení družstva je nutné uspořádání ustavující schůze družstva
- zřizuje tzv. Informační desku (i prostřednictvím internetu) - “nástěnka”, která informuje členy o činnosti a záležitostech družstva, praktické hledisko z důvodu množství členů

Družstvo

Podmínky existence:

- Minimálně **3 členy**
- Firma obsahuje označení „**družstvo**“
- **Stanovy** (§ 553)
 - Zejména práva a povinnosti členů a družstva, podmínky členství, vkladová povinnost
 - Změny stanov nabývají účinnosti dnem, kdy je členská schůze schválila, ledaže plyne z usnesení členské schůze, že nabývají účinnosti později (§ 554/1 ZOK)

Rozlišujeme:

- **Založení**
- **Vznik**

Založení družstva

- Založení s nebo bez ustavující schůze

Založení s ustavující schůzí:

- návrh stanov vypracuje **svolavatel** = fyzická osoba pověřená **zájemci** o založení družstva a svolá zájemce o založení družstva k **ustavující schůzi**
- družstvo je založeno přijetím stanov ustavující schůzí
- Ustavující schůze vedle přijetí stanov, volí i členy orgánů družstva
- ustavující schůze se může zúčastnit osoba, která podala **přihlášku** do zakládaného družstva a nevzala ji zpět do zahájení ustavující schůze, popřípadě i jiné osoby, ledaže těmto osobám ustavující schůze účast zakáže
 - zmocněnec, nesmí zastupovat více než 1 osobu, která podala přihlášku

Založení družstva

- ustavující schůzi řídí svolavatel nebo jím pověřená osoba
- každý zájemce (budoucí člen) má na ustavující schůzi 1 hlas
- k usnášeníschopnosti stačí prostá většina **všech** zájemců a usnesení se přijímá prostou většinou **přítomných**
- průběh ustavující schůze a rozhodnutí o přijetí stanov se osvědčuje notářským zápisem

Založení družstva

- **Zakladatelem družstva je osoba, která podala přihlášku do družstva nejpozději do zahájení ustavující schůze, nevzala ji zpět a splnila podmínky pro členství a jeho vznik, s výjimkou splnění vkladové povinnosti, popřípadě vzniku pracovního poměru (§ 559/2)**

Založení bez ustavující schůze

- Družstvo lze založit i dohodou zakladatelů na obsahu stanov; stanovy vyžadují formu veřejné listiny, tj. notářského zápisu.

Zpětvzetí přihlášky

- Osoba, která podala přihlášku do družstva, ji může vzít zpět **do zahájení ustavující schůze**
- Osoba, která nehlasovala pro přijetí stanov, může vzít zpět svoji přihlášku **ihned po oznámení výsledků hlasování**, později ne; v takovém případě se nestane zakladatelem a zpětvzetí přihlášky se uvede ve **notářském zápisu**, kterou se **osvědčuje průběh** ustavující schůze (§ 559/2)

Vklady

- každý člen se podílí na základním kapitálu družstva **základním členským vkladem** (§ 563/1)
 - výše základního členského vkladu je pro všechny členy družstva stejná
- zakladatel splní vkladovou povinnost k základnímu členskému vkladu nebo vstupnímu vkladu do **15 dnů ode dne konání ustavující schůze/přijetí stanov** kde se rozhodlo o založení družstva, jinak se nestane členem (§ 561)
- Určí-li tak stanovy, může se člen podílet na základním kapitálu jedním nebo více dalšími členskými vklady. K dalšímu členskému vkladu se uzavírá **písemná smlouva** (§ 572)
- **členský vklad** je tvořen součtem základního členského vkladu a všech dalších členských vkladů (§ 563/3)
 - výše dalších členských vkladů může být pro jednotlivé členy různá (§ 563/2)

Vklady - splácení

- Podmínkou vzniku členství je splnění vkladové povinnosti k základnímu členskému vkladu, nestanoví-li tento zákon, že ke vzniku členství je též potřeba vznik pracovního poměru. Stanovy mohou určit, že podmínkou vzniku členství je pouze splnění vkladové povinnosti ke vstupnímu vkladu ve výši určené stanovami (§ 564/1); vstupní vklad je v takovém případě částí základního členského vkladu (§ 564/1)
- Vkladová povinnost v rozsahu rozdílu mezi základním členským vkladem a vstupním vkladem musí být splněna ve lhůtě určené ve stanovách, která nesmí být delší než **3 roky**.

Nepeněžitý vklad (§ 573)

- **ocení znalec** určený dohodou družstva a vkladatele, nebo pokud družstvo dosud nevzniklo, dohodou zakladatelů (§ 573/1)
- schválí jej před jeho vložení členská schůze nebo ustavující schůze
- určí-li tak stanovy, může být nepeněžitým vkladem také **práce** nebo **služby členem** družstva (§ 574)

Práva a povinnosti členů (§ 575)

- demonstrativní výčet (má právo zejména)

Práva:

- a) volit a být volen do orgánů družstva
- b) účastnit se řízení a rozhodování v družstvu
- c) podílet se na výhodách poskytovaných družstvem

Povinnosti:

- a) dodržovat stanovy
- b) dodržovat rozhodnutí orgánů družstva

Vznik členství (§ 577)

- Členství v družstvu vzniká jen při splnění všech podmínek stanovených zákonem a stanovami:
 - a) při založení družstva **dnem vzniku družstva**
 - b) **dnem rozhodnutí** příslušného orgánu družstva o **přijetí za člena** nebo **pozdějším dnem** uvedeným v tomto rozhodnutí, nebo
 - c) **převodem** nebo **přechodem** družstevního podílu

Vznik členství (§ 577)

- **příhláška** uchazeče ke členství i rozhodnutí družstva o přijetí musí mít **písemnou formu** a obsahuje mimo jiné vymezení členského vkladu
- o přijetí do družstva rozhoduje **představenstvo** nebo **jiný orgán** družstva **určený stanovami**, **s výjimkou kontrolní komise**.
- členství v družstvu vzniká **na dobu neurčitou**
- členství jednoho z manželů v družstvu nezakládá členství druhého z manželů
- Členství může být podmíněno pracovním poměrem (§ 579)

Seznam členů (§ 580)

- družstvo vede seznam členů (identifikace členů, výše vkladu, datum vzniku či zániku členství)
- změny údajů -> bez zbytečného odkladu (§ 580/3)
- člen má právo do seznamu členů nahlížet a žádat v zásadě **bezplatné** vydání potvrzení o svém členství a obsahu svého zápisu v seznamu členů (§ 581/1)
- údaje zapsané v seznamu členů může družstvo používat pouze pro své potřeby ve vztahu ke členům družstva (za jiným účelem jen **se souhlasem členů**, kterých se týkají)

Seznam členů (§ 580)

- **družstvo** vydá **každému členovi** na jeho písemnou žádost a **za úhradu nákladů** opis seznamu všech členů nebo požadované části seznamu
- **představenstvo** umožní **každému** nahlédnout do příslušné části seznamu, jestliže **osvědčí právní zájem** na tomto nahlédnutí nebo doloží **písemný souhlas člena**, kterého se zápis týká; podpis člena musí být úředně ověřen
- přestane-li být člen družstva jeho členem, družstvo to v seznamu členů vyznačí bez zbytečného odkladu

Obsah členství

- Členská žaloba
- Podíl člena na zisku
- Povinnost člena přispět na úhradu ztráty družstva

Členská žaloba (§ 584)

- Každý člen je oprávněn domáhat se za **družstvo** náhrady újmy **proti členovi orgánu** družstva.

Podíl člena na zisku (§ 586)

- **stanovy mohou určit**, že člen nebo někteří členové mají za podmínek určených ve stanovách právo na podíl na zisku
- neurčí-li stanovy **způsob určení podílu člena na zisku** určeném k rozdělení mezi členy, určí se v poměru jeho splněné vkladové povinnosti k členskému vkladu ke splacenému základnímu kapitálu družstva

Povinnost člena přispět na úhradu ztráty družstva (§ 587)

= uhrazovací povinnost

- určí-li tak stanovy, může **členská schůze** uložit členům povinnost přispět na úhradu ztráty družstva
- uhrazovací povinnost nesmí být členům uložena ve vyšším rozsahu, než kolik činí **skutečná výše ztráty** družstva (§ 594)
- uhrazovací povinnost se ve stanovách pro jednotlivé členy určí **ve stejné výši** a **nesmí být vyšší, než** kolik představuje **trojnásobek základního členského vkladu** (u členů představenstva může být až desetinásobek).
- uhrazovací povinnost lze ukládat i opakovaně, avšak je třeba dodržet max. násobek

Družstevní podíl (§ 595)

- představuje **práva a povinnosti člena** plynoucí z členství v družstvu
- **každý člen může mít pouze 1 družstevní podíl**
- stanovy mohou vyloučit, aby byl družstevní podíl ve spoluvlastnictví
- převod a přechod družstevního podílu **není přípustný**, je-li podle stanov podmínkou členství pracovní poměr člena k družstvu

Vznik členství

Převod družstevního podílu (§ 599)

- je možný jen na osobu, která se podle ustanovení tohoto zákona nebo stanov může stát členem družstva
- člen může převést svůj družstevní podíl **na jiného člena**, pokud to stanovy nezakazují, a **na osobu, která není členem**, pokud to stanovy připouštějí.
 - stanovy mohou převod podmínit souhlasem představenstva

Vznik členství

Převod družstevního podílu (§ 599)

- převodce družstevního podílu **ručí za dluhy**, které jsou s družstevním podílem spojeny (§ 601/1)
- právní účinky převodu družstevního podílu nastávají vůči družstvu **dnem doručení účinné smlouvy o převodu** družstevního podílu družstvu, ledaže smlouva určí účinky později.

Vznik členství

Přechod družstevního podílu (§ 602)

- děděním, nevyloučí-li to stanovy
- družstevní podíl přechází **na právního nástupce člena**
- **dědic** družstevního podílu, který nechce být členem družstva, je oprávněn svou účast v družstvu **vypovědět**, a to **bez zbytečného odkladu**, nejpozději však **1 měsíc** ode dne, kdy se stal dědicem, jinak právo zanikne (§ 603/1)
- přechod družstevního podílu nelze vyloučit **v bytovém družstvu** v případě, že členovi svědčí právo nájmu nebo právo na uzavření nájemní smlouvy

Vznik členství

Splynutí a rozdělení družstevního podílu (§ 606)

- **Splynutí** -> nabytí dalšího podílu za trvání členství = splynutí s dosavadním (§ 606); zásada, že každý člen může mít pouze jeden družstevní podíl
- **Rozdělení** -> fakultativně, pokud to umožňují stanovy + souhlas představenstva (§ 607); jde o případy v souvislosti s převodem nebo přechodem podílu -> převádí se část podílu

Zánik členství (§ 610)

Členství v družstvu zaniká

- a) dohodou,
- b) vystoupením člena,
- c) vyloučením člena,
- d) převodem družstevního podílu,
- e) přechodem družstevního podílu,
- f) smrtí člena družstva,
- g) zánikem právnické osoby, která je členem družstva,
- h) prohlášením konkursu na majetek člena,
- i) schválením oddlužení v insolvenční řízení, bylo-li současně rozhodnuto o zpeněžení družstevního podílu, který slouží jako bydlení,
- j) při neúspěšné opakované dražbě v exekuci nebo, není-li družstevní podíl převoditelný, právní mocí exekučního příkazu postihujícího družstevní podíl,
- k) zánikem pracovního poměru, je-li podmínkou členství, nebo
- l) zánikem družstva bez právního nástupce.

Zánik členství

- dohoda o zániku členství a oznámení o vystoupení člena z družstva musí mít **písemnou formu**
- vystoupení (§ 612) -> výpověď členství v družstvu
- vystoupení pro nesouhlas se změnou stanov (§ 613)

Vyloučení člena z družstva (§ 614)

1. z důvodu **závažného** nebo **opakovaného porušení členských povinností**, nebo
 2. **přestal splňovat podmínky** pro členství nebo
 3. **z jiných důležitých důvodů** uvedených ve stanovách
- o vyloučení rozhoduje představenstvo nebo jiný orgán určený stanovami (členská schůze)
 - rozhodnutí o vyloučení předchází **písemná výstraha**, ve které se uvede její **důvod** + člen se **upozorní** na možnost vyloučení + vyzve se, aby s porušováním svých povinností **přestal** a následky **odstranil** + se mu k tomu stanoví **přiměřená lhůta**, nejméně 30 dnů; pokud ale následky nelze odstranit, výzvy není třeba.
 - lhůta na vyloučení: do **6 měsíců** (SUBJEKTIVNÍ lhůta) ode dne, kdy se družstvo dozvědělo o důvodu vyloučení, nejpozději (OBJEKTIVNÍ lhůta) však do **1 roku** ode dne, kdy důvod vyloučení nastal
 - rozhodnutí o vyloučení musí mít **písemnou formu** + obsahuje poučení o právu vylučovaného člena podat námitky proti vyloučení

Opravný prostředek

- proti rozhodnutí o vyloučení může člen podat **odůvodněné námítky k členské schůzi** ve lhůtě **30 dnů** ode dne doručení oznámení o vyloučení,
- pokud o vyloučení rozhodla členská schůze, podává se návrh (žaloba) k soudu

Soudní ochrana – žaloba (§ 620)

Proti rozhodnutí členské schůze

A. o zamítnutí námitek, nebo

B. o vyloučení, jestliže o vyloučení rozhodovala podle stanov členská schůze,

může vylučovaná osoba podat do **3 měsíců** ode dne doručení rozhodnutí **návrh** soudu **na prohlášení rozhodnutí o vyloučení za neplatné**

Do rozhodnutí soudu se člen považuje za plnohodnotného člena.

Orgány družstva (§ 629 a násl.)

Orgány družstva (§ 629 a násl.)

Orgány družstva jsou:

- a) členská schůze
- b) představenstvo
- c) kontrolní komise a
- d) jiné orgány zřízené stanovami

- **členem orgánu** družstva může být **jen člen družstva**
- každý člen družstva má při hlasování v orgánu družstva **1 hlas**
- funkční období nesmí být delší než **5 let**
- u členů představenstva, kontrolní komise, popř. jiných orgánů platí neslučitelnost funkcí, tj. člen představenstva nesmí být současně členem kontrolní komise

Členská schůze (§ 635 a násl.)

- právo zúčastnit se členské schůze mají **členové družstva** (popř. osoby, o nichž tak stanoví jiný právní předpis)
- právo hlasovat mají pouze členové družstva
- každý člen má 1 hlas
- **SVOLÁNÍ** členské schůze: Svolavatel nejméně **15 dnů** předem dnem konání uveřejní pozvánku na informační desce družstva a současně ji zašle členům na adresu uvedenou v seznamu členů
- pokud se mají měnit stanovy, obsahuje pozvánka v příloze e návrh změn nebo návrh usnesení

Členská schůze

- **USNÁŠENÍSCHOPNOST** členské schůze (§ 644):
přítomnost **většiny všech** členů majících **většinu všech** hlasů, nevyžaduje-li zákon nebo stanovy vyšší počet hlasů (např. zrušení družstva s likvidací 2/3)
- **PŘIJÍMÁNÍ ROZHODNUTÍ: většinou hlasů přítomných členů**, nevyžaduje-li zákon nebo stanovy vyšší počet hlasů (např. zrušení družstva s likvidací 2/3)
- Náhradní členská schůze -> není-li původní členská schůze usnášeníschopná, lze svolat tzv. náhradní členskou schůzi a ta je schopna se usnášet bez ohledu na počet přítomných.

Rozhodování per rollam (§ 652 a násl.)

- připouští-li stanovy družstva rozhodování per rollam, zašle osoba oprávněná ke svolání členské schůze všem členům **návrh rozhodnutí**
- většina se počítá z hlasů všech členů
- nelze použít u delegátů
- nevyjádření se ve lhůtě = nesouhlas (fikce nesouhlasu)
- výsledek rozhodování se oznámí způsobem stanoveným pro svolání členská schůze všem členům bez zbytečného odkladu ode dne jeho přijetí

Působnost členské schůze (§§ 656, 657)

- Rozhoduje o nejdůležitějších otázkách družstva, např.:
- mění stanovy
- volí a odvolává členy představenstva a kontrolní komise
- schvaluje účetní závěrku
- rozhoduje o námitkách proti rozhodnutí o vyloučení člena (může rozhodovat přímo i o vyloučení člena)
- rozhoduje o rozdělení zisku nebo o úhradě ztráty
- rozhoduje o zrušení družstva s likvidací
- ...

Z jednání se pořizuje zápis o průběhu členské schůze.

Dílčí členské schůze (§ 664)

- **stanovy mohou určit**, že se členská schůze bude konat **formou dílčích členských schůzí**
- z praktického hlediska při rozsáhlejší členské základně, nebo při rozložené členské základně do více míst (obcí, měst)
- nezvou se všichni členové naráz (na jedno zasedání), ale postupně
- usnášeníschopnost a většina pro přijetí rozhodnutí se zjišťují až celkově ze všech dílčích schůzí
- program všech dílčích členských schůzí musí být stejný

Shromáždění delegátů (§ 669 a násl.)

- **stanovy mohou určit**, že působnost členské schůze plní zcela nebo zčásti **shromáždění delegátů**
 - v takovém případě stanovy určí:
 - a) působnost (kompetence) shromáždění delegátů a
 - b) pravidla pro zařazení všech členů družstva do jednotlivých volebních obvodů delegátů („volební obvod“)
- Používá se u družstev s vysokým počtem členů (**nejméně 200**); shromáždění delegátů nelze zřídit v družstvu, které má méně než 200 členů

Shromáždění delegátů

- každý člen družstva se zařazuje do některého z volebních obvodů a nesmí být zařazen do více obvodů (§ 671/2)
- volební obvody vytváří a zrušuje představenstvo (§ 671/1)
- **za každý volební obvod** se volí **1 delegát** z řad členů zařazených do tohoto volebního obvodu
- delegát má **povinnost** zúčastnit se shromáždění delegátů, zastupuje na něm zájmy členů volebního obvodu, informuje je o plánovaných shromážděních, vyžádává si jejich pokyny za účelem hlasování s tím, že se řídí většinovým názorem členů volebního obvodu
- delegát “zastupuje” členy volebního obvodu, kteří jej zvolili a hají jejich zájmy
- U shromáždění delegátů nelze hlasovat per rollam, musí se shromáždění konat a delegáti potkat

Pozvánka na shromáždění delegátů (§ 688), hlasování (§ 684)

- Usnášeníschopnost a většina hlasů se odvíjí od hlasů delegátů
- Nevyžaduje-li zákon nebo stanovy vyšší počet, pro usnášeníschopnost stačí přítomnost delegátů mající nadpoloviční většina hlasů
- Nevyžaduje-li zákon nebo stanovy vyšší počet, rozhodnutí se přijímá většinou hlasů přítomných delegátů
- náhradní shromáždění delegátů (§ 695) - není-li schopno se usnášet, lze svolat náhradní shromáždění delegátů, které je usnášeníschopné, je-li přítomno alespoň 10% všech delegátů, nejméně 5

Neplatnost usnesení členské schůze (§ 663)

Neplatnost usnesení shromáždění delegátů (§ 702)

- každý člen družstva, představenstva, kontrolní komise nebo likvidátor se mohou dovolávat neplatnosti usnesení členské schůze **pro rozpor s právními předpisy, stanovami nebo dobrými mravy**

Představenstvo (§ 705 a násl.)

- **statutární orgán**
- přísluší mu **obchodní vedení družstva**
- zajišťuje vedení účetnictví, předkládá členské schůzi návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty
- plní usnesení členské schůze
- **má 3 členy**, ledaže stanovy určí vyšší počet

Zákaz konkurence člena představenstva (§ 710)

člen představenstva nesmí

- a) **podnikat** v předmětu činnosti družstva, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody družstva pro jiného
- b) **být členem statutárního orgánu** jiné právnické osoby se shodným předmětem činnosti nebo osoby v obdobném postavení, ledaže se jedná o koncern, společenství vlastníků jednotek nebo družstvo, jehož členy jsou pouze jiná družstva
- c) se účastnit na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti.

– stanovy mohou zákaz konkurence upravit odlišně

Kontrolní komise (§ 715 a násl.)

- kontroluje veškerou činnost družstva, může požadovat jakékoliv informace a doklady o hospodaření družstva, projednává stížnosti členů
- vyjadřuje se k účetní závěrce, k návrhu na rozdělení zisku nebo úhradě ztráty
- **má 3 členy**, ledaže stanovy určí vyšší počet
- platí stejný zákaz konkurence jako u členů představenstva

Orgány malého družstva (§ 726)

- u družstva, které má **méně než 50 členů**
- stanovy mohou určit, že se představenstvo nezřizuje a statutárním orgánem je **předseda** družstva
- neurčí-li stanovy nezřizuje se kontrolní komise -> její působnost vykonává členská schůze (každý člen družstva má oprávnění kontrolní komise a může požadovat vysvětlení ...)
- jestliže se **počet členů zvýší nad limit** (nad 50 členů), je družstvo povinno změnit stanovy a jmenovat představenstvo a kontrolní komisi (ve lhůtě **3 měsíců** ode dne, kdy se limit zvýšil), **jinak může soud družstvo zrušit a nařídít jeho likvidaci**; pokud by však v této lhůtě limit naopak zase klesl (počet členů se snížil pod nebo max na 50) nemusí družstvo nic měnit

Bytové družstvo (§ 727 a násl.)

- družstvo, které je založeno za účelem zajištění bytových potřeb svých členů
- obchodní firma obsahuje označení “bytové družstvo”
- družstevním bytem se rozumí byt, který je ve vlastnictví nebo ve spoluvlastnictví bytového družstva a bytové družstvo jej poskytlo do nájmu členovi bytového družstva a člen družstva se sám nebo jeho právní předchůdce na jeho pořízení podílel členským vkladem
- -> družstevního podíl obsahuje právo bydlení v družstevním bytě, kdy v “nájmu” se byt splácí a po jeho zaplacení má člen nárok na převod družstevního bytu do vlastnictví za podmínek stanov, zpravidla už bezplatně (neboť jeho cenu uradí právě formou splátek / “nájmu”)
- anuita = zbývající částka, kterou je potřeba družstvu zaplatit

Děkuji za pozornost!